

Chapter 5

पण्डिता रमाबाई

Page No 28:

Question 1:

एकपदेन उत्तरत-

- (क) 'पण्डिता' 'सरस्वती' इति उपाधिभ्यां का विभूषिता?
- (ख) रमा कुतः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती?
- (ग) रमाबाई केन सह विवाहम् अकरोत्?
- (घ) कासां शिक्षायै रमाबाई स्वकीयं जीवनम् अर्पितवती?
- (ङ) रमाबाई उच्चशिक्षार्थं कुत्र आगच्छत्?

Answer:

- (क) 'पण्डिता' 'सरस्वती' इति उपाधिभ्यां पण्डिता रमाबाई विभूषिता।
- (ख) रमा स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती।
- (ग) रमाबाई विपिनबिहारीदासेन सह विवाहम् अकरोत्।
- (घ) नारीणां शिक्षायै रमाबाई स्वकीयं जीवनम् अर्पितवती।
- (ङ) रमाबाई उच्चशिक्षार्थं इंग्लैण्डदेशं आगच्छत्।

Question 2:

रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

- (क) रमायाः पिता समाजस्य प्रतारणाम् असहत।

- (ख) पत्न्युः मरणानन्तरं रमाबाई महाराष्ट्रं प्रत्यागच्छत्।
(ग) रमाबाई मुम्बईनगरे 'शारदा-सदनम्' अस्थापयत्।
(घ) 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई-महोदयायाः निधनम् अभवत्।
(ङ) स्त्रियः शिक्षां लभन्ते स्म।

Answer:

- (क) कस्याः पिता समाजस्य प्रतारणाम् असहत्?
(ख) कस्य मरणानन्तरं रमाबाई महाराष्ट्रं प्रत्यागच्छत्?
(ग) रमाबाई कुत्र 'शारदा-सदनम्' अस्थापयत्?
(घ) 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे कस्याः निधनम् अभवत्?
(ङ) कस्मै शिक्षां लभन्ते स्म?

Question 3:

प्रश्नानामुत्तराणि लिखत-

- (क) रमाबाई किमर्थम् आन्दोलनं प्रारब्धवती?
(ख) निःसहायाः स्त्रियः आश्रमे किं किं लभन्ते स्म?
(ग) कस्मिन् विषये रमाबाई-महोदयायाः योगदानम् अस्ति?
(घ) केन रचनाद्वयेन रमाबाई प्रशंसिता वर्तते?

Answer:

- (क) रमाबाई स्त्रीणां कृते वेदादीनां शास्त्राणां शिक्षायै आन्दोलनं प्रारब्धवती।
(ख) निःसहायाः स्त्रियः आश्रमे मुद्रण-टंकण-काष्ठकलादीनाञ्च लभन्ते स्म।

(ग) समाजसेवायाः अतिरिक्तं लेखनक्षेत्रे अपि रमाबाई-महोदयायाः योगदानम् अस्ति।

(घ) 'स्त्रीधर्मनीति', 'हाई कास्ट हिन्दू विमेन' इति रचनाद्वयेन रमाबाई प्रशंसिता वर्तते।

Page No 29:

Question 4:

अधोलिखितानां पदानां निर्देशानुसारं पदपरिचयं लिखत-

पदानि	मूलशब्दः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
यथा- वेदानाम्	वेद	पुंलिङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्
पिता				
शिक्षायै				
कन्याः				
नारीणाम्				
मनोरमया				

Answer:

पदानि	मूलशब्दः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
यथा-वेदानाम्	वेद	पुंलिङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्

पिता	<u>पितृ</u>	पुँल्लिङ्गम्	प्रथमा	एकवचनम्
शिक्षायै	<u>शिक्षा</u>	स्त्रीलिङ्गम्	चतुर्थी	एकवचनम्
कन्याः	<u>कन्या</u>	स्त्रीलिङ्गम्	प्रथमा	बहुवचनम्
नारीणाम्	<u>नारी</u>	स्त्रीलिङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्
मनोरमया	<u>मनोरमा</u>	स्त्रीलिङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्

Question 5:

अधोलिखितानां धातूनां लकारं पुरुषं वचनञ्च लिखत-

	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
यथा- आसीत्	अस्	लङ्	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
कुर्वन्ति				
आगच्छत्				
निवसन्ति				
गमिष्यति				
अकरोत्				

Answer:

धातुः लकारः पुरुषः वचनम्

यथा-आसीत्	<u>अस्</u>	<u>लङ्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>एकवचनम्</u>
कुर्वन्ति	<u>‘कृ’</u>	<u>लट्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>बहुवचनम्</u>
आगच्छत्	<u>‘गम्’</u>	<u>लङ्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>एकवचनम्</u>
निवसन्ति	<u>‘नि’ उपसर्ग ‘वस’ धातु</u>	<u>लट्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>बहुवचनम्</u>
गमिष्यति	<u>‘गम्’</u>	<u>लृट्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>एकवचनम्</u>
अकरोत्	<u>‘कृ’</u>	<u>लङ्</u>	<u>प्रथमपुरुषः</u>	<u>एकवचनम्</u>

Question 6:

अधोलिखितानि वाक्यानि घटनाक्रमानुसारं लिखत-

- (क) रमाबाई-महोदयायाः विपिनबिहारीदासेन सह विवाहः अभवत्।
- (ख) 1858 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई जन्म अलभत।
- (ग) सा उच्चाशिक्षार्थम् इंग्लैण्डदेशं गतवती।
- (घ) 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई-महोदयायाः निधनम् अभवत्।
- (ङ) सा मुम्बईनगरे शारदा-सदनम् अस्थापयत्।
- (च) सा स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती।

Answer:

- (क) 1858 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई जन्म अलभत।

(ख) सा स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती।

(ग) रमाबाई-महोदयायाः विपिनबिहारीदासेन सह विवाहः अभवत्।

(घ) सा उच्चाशिक्षार्थम् इंग्लैण्डदेशं गतवती।

(ङ) सा मुम्बईनगरे शारदा-सदनम् अस्थापयत्।

(च) 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई-महोदयायाः निधनम् अभवत्।